

Szentgyörgyi László

Terápia

Amikor B. Géának, a sokterápiának alávetett C. ipari vállalat újdonsült igazgatójának tekintete végigsiklott az elbocsátandó alkalmazottak névsorán, és ott megakadt a G. Béla nevén, hirtelen igencsak kényelmetlenül kezdte érezni magát.

Gyermekkoruk óta ismerték egymást, tizenkét éven át osztálytársak is voltak. Minden jel arra mutatott, hogy kapcsolatuk örökérvényű barátsággá fejlődik.

Nem így adatott. A sors kifürkészhetetlen akarata szerint hirtelen összegubancolóódott mindaz, ami addig oly szabályszerűen, szépen alakult.

Történt, hogy egy alkalommal, kihasználva rajztanáruk szórakozottságát, aki gyakran annyira belefeledkezett egy-egy rögtönzött kiselőadásába, hogy még a folyosón, a tanáriba menet is folytatta azt, miközben a szemléltető eszközként szolgáló albumokat – olykor az osztálynaplót is – gyakran az asztalon felejtette; nos, egy ilyen alkalmat kihasználva B. Géza gyorsan bekarikázta a maga és néhány osztálytársa, köztük G. Béla hiányzásait.

Az idő múltával úgy tűnt, hogy a diákcsíny – akkor még romlatlan és öntudatlanul is működő erkölcsi érzékük jelezte: túlzottan meredekre sikeredett – felderítetlen marad. De még mielőtt a feledés jótékony homályába veszett volna, hirtelen fény derült az ügyre. A meglepetés abból az irányból érte őket, ahonnan a legkevésbé számítottak rá.

Rajztanáruknak egy alkalommal, miközben gondolataiba merülve, látszólag minden érdeklődés nélkül lapozgatott a naplóban, feltűnt, hogy egyes, a hiányzások igazolt voltát bizonyító karikák vonalai nem a felső, hanem azok alsó részén futnak össze, amiből könnyű volt levonni a következtetést: aki ama bizonyos műveleteket végezte, az asztal ellenkező oldalán állt.

A tanár végiglapozta az osztálynaplót, s akiknek nevei után a szokatlan karikák előfordultak, azokat kicsengetés után – a rajzóra mindig az utolsó volt – magához hívatta. Miután ismertette „felfedezését”, a tettes vagy tettesek kiléte felől érdeklődött, nem fenyegető, de azért eléggé határozott hangnemben.

B. Géának mintha megfagyott volna ereiben a vér. Idővel – hogy mennyivel, azt a mai napig sem tudná még csak megsaccolni sem –, ahogy a bénultság kezdett felengedni, úgy kezdett működni képzelete. Lelki szemei előtt felgyorsult filmkockákként elvonult mindaz, ami a csíny lehetséges következményeként számításba jöhetett.

Már-már azon volt, hogy bevallja: ő volt az illetéktelen „karikázó”, amikor váratlanul megszólalt G. Béla, s magára vállalt mindent.

Erre B. Géát valami furcsa zsibbadtság kerítette hatalmába, amelyen, mint vér a kötésen, egyetlen érzés hatolt át: a megkönnyebbülés. Önmaga

előtt is neheze ésett bevallani: tart a felelősségre vonástól.

Az ügy, hála tanárunk megértő emberségének, következmények nélkül maradt.

Látszólag. Mert attól a pillanattól kezdve, hogy B. Géza ellenvetés nélkül elfogadta a G. Béla önzetlen – végül is, ha a dolgok úgy alakulnak, akár önfeláldozással is átminősíthető – tettét, már el is indult az a folyamat, aminek eredményeképp rövid időn belül gyökereisen megváltozott a kettejük viszonya.

Kezdetben maró büntudattal, önváddal terhes zavartság uralkodott el rajta, valahányszor találkoztak, s kétségbeesetten igyekezett mihamarabb lerázni magáról a mit sem sejtő egykori barátot.

Később már kerülte. Ha szembejött vele az utcán, akkor vagy úgy tett, mintha nem vette volna észre, vagy ha ez lehetetlen volt, még idejében átment az ellenkező oldalra, csak ne találkozzanak. De elegendő volt csupán rágondolnia is ahhoz, hogy szegénytől (mitől mástól?) égő arccal és füllel,

gyűlölettől fortyogó indulattal kívánja a pokolba azt, aki álmatlan éjszakákat, pocsék közérzettel mérgezett nappalokat okozva megkeserítette életét.

Telt-múlt az idő, nagyot lendült a történelem kereke, diktatúrák buktak, a rendszerváltás kínjait nyögte Kelet- és Közép-Európa, s B. Gézának egyre ritkábban jutott eszébe hajdani botlása, annak néma szemtanúja és „önkéntes” áldozata: G. Béla.

S most íme, mint derült égből a tökönrúgás, újra berobbant az életébe.

Verejtéktől gyöngyöző homlokkal bámulta a közel félszáz nevet tartalmazó lajstromot, amelyről kizárásos módszerrel neki kellett kiválasztania azt a féltucatnyit, melyeknek viselői egyelőre megmenekülnek az elbocsátástól. Aztán hirtelen mozdulattal, filctollát erősen megnyomva, vastagon áthúzta a G. Béla nevét. Majd hátradólt kényelmes karosszékében, és megpróbált semmire sem gondolni.

Örvendett egy kicsit: majdnem sikerült.

Angyal Bandi mennybemenetele

A fura alak belépett a kávézónak csúfolt kocsmába, szárnyait – még a bejárat előtt leszerelte őket – nekitámasztotta a falnak, s körülményesen elhelyezkedett egy üres asztal mellett, szemben a bejárat ajtóval, ahonnan jól láthatta a szemközti oldalon az égbe magasodó, sokemeletes kórház épületét.

A bárpult mögül öreg, viharvert alak csoszogott elő, megállt az asztal mellett, s unottan kérdezte: – Mi legyen? A vendég elgondolkodott, mit illik ilyen esetben, egyáltalán illik-e inni valamit, aztán hirtelen kibökte: – Egy vodkát. Kísérőül meg egy sört – tette hozzá gyorsan, mielőtt a viharvert alak elfordult volna.

Nyílt az ajtó, s egy ismerős pofa lépett be. – Szervusz, Angyal Bandi, hát te itt? – kérdezte meglepetten. – Már ne haragudj, de azt beszéltek, hogy meghaltál... – tette hozzá zavarában. – Hát meg – válaszolta az, akit Angyal Bandinak neveztek, s így folytatta: – Az emberek már csak ilyenek, meg-meghalnak... Az ismerős még feszengetve állt egy ideig az asztal mellett, de nem azért, mert arra várt volna, hogy helyet kínálják, hanem mert nem tudta, mitévő legyen. Aztán zavartan elköszönt, s kifordult a kocsmából, melyet kávézónak csúfoltak.

A vodkák egymást követték, nemkülönben a sörök. Angyal Bandi pedig csak ült az asztal mellett, s az út túloldalán magasodó kórházat bámulta. Mit látott? Saját magát, amint felfele lépked az épület külső falához rögzített tűzoltólétrán, még csak a hatodikig sikerült feljutnia, de már közel van az utolsó előtti szinthez, a nyolcadikhoz, ahol csak be kell lépnie az ablakon, amit nyitva hagyott maga után, amikor két órával korábban elindult lefelé, csak ide szembe, egy kávéra, ahogy a szobátársak érdeklődésére válaszolta. Az volt az

utolsó kívánsága, hogy bedobjon egy-két vodkát, s aztán már nem érdekli, mi történik vele... – Úgyis tudom, nekem már annyi, vége, a hasnyálmirigyérák nem kegyelmez, rövidesen elpatkolok, egy ennyit még megengedhetek magamnak – gondolta. Már a nyolcadik szintnél tartott, már csak át kellett lendülnie a nyitott ablak párkányán, amikor visszanézett...

A kávézó asztala mellett ülő Angyal Bandi látta, amint a fura alak a magasba emelkedik. Követni próbálta tekintetével, de a szemébe sütő napfény elvakította, valami szárnyacsapásfélét még mintha látott volna, aztán csak a vakító fényességet, végül már semmit...

A bárpult mögül újra előcsoszogó öreg összeszedte az üres pálinkáspoharakat és a söröskrigliket, letörölte az asztalt, s már fordult is volna vissza, amikor a sarokban felfedezte a falnak támasztott szárnyakat. – Még csak ez hiányzott! – dörögte maga elé. – Mindig ez van, ha túl sokat isznak a disznók, elhagyják a fejüket is – méltatlankodott, s lassan bevonult a pult mögé.

Összefüggések

In memoriam Nemess László

- Uruguay vagy Paraguay?
- Nem értem...
- Hogyhogy nem érted?
- Hát úgy.
- Pedig egyszerű: Uruguay vagy Paraguay?
- Milyen kérdés ez?
- Roppant fontos kérdés.
- És miért lenne fontos?
- Itt én kérdezek!
- Mit is?
- Ismétlem: Uruguay vagy Paraguay?
- Mielőtt megpróbálnék válaszolni, tisztázzunk valamit: elismered, hogy minden mindennel összefügg?
- Elismerem.
- Akkor ezek szerint kérdezhetnéd akár azt is, hogy: fekete vagy fehér?
- Kérdezhetném, de nem kérdezem.
- Miért nem?

- Mert én elsősorban azt szeretném tudni, hogy Uruguay vagy Paraguay?
- Nekem mindegy.
- Nekem pedig egyáltalán nem mindegy!
- Miért?
- Mert ez egy fontos kérdés.
- Kinek?
- Nekem.
- Ne mondd!
- De mondom!
- Jó.
- Semmi sem jó! Főleg az, hogy nem válaszolsz a kérdésemre.
- Miért válaszolnék?
- Mert kérdezlek.
- Mit is szeretnél te tudni tulajdonképpen?
- Azt, hogy Uruguay vagy Paraguay?
- Miért szeretnéd tudni?
- Csak.

